

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ: 17 ΜΑΪΟΥ 1887. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΤΟΣ Α'. Τόμ. Β'. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ — Φυλ. Γ'. ΑΡΙΘ. 36

Ποιήσεις: Π. Συνοδιού, — Κ. Ραγκαβή, Λασκαράτου, Σκυλίση, Λιβαθνοπούλου, 'Ελένης** — Φωσκόλου, 'Ορτις Γ. Κ. Σφήκα. — Α. Λασκαράτος συνέχ. και τέλος υπό Σ. Δε Βιάζη.

Ο ΕΛΛΗΝΟΡΡΑΦΤΗΣ

'Απαγγελλείς εις τὸν φιλολ. Σύλλογον τοῦ Παρνασσῶ
τὴν 29ην Δεβρίου 1886.

Πόσοι Μαυρομιχάλιδες και Μιαοῦλαι πόσοι

'Επέθαναν ἀγνώριστοι!

Χωρὶς ἢ Ἱστορία μας μιὰ θέση νὰ τοὺς δώσῃ,
Και μόνον ἀπὸ τὸ Σταυρὸ αἰώνια ἀχώριστοι.
Τάχ' ἀπὸ ἄγια Τράπεζα παληὰ δὲν εἶναι τρίμμα
Τὸ λιθαράκι ποῦ πατεῖ τὸ ἀστοχὸ μας βῆμα!
Τυφλὸς εἰς τὸ σκοτάδι του ὁ ἄνθρωπος περνάει
Κ' εἰς τὸ Μηδὲν τὸ 'Απειρον ποτὲ δὲν μελετάει.

Εἰς τῆς Χρυσοσπηλιώτισσας τὴν κρουσταλένια βρύσι
'Οπου τὸν Κόσμο στέκεται διαβήτη νὰ δροσίση,
Μιὰ λεύκα εἰς τ' ἀθάνατο νερὸ τῆς στοιχειωμένης,
'Σὰν Λάμα μετὰ τὰ πλούσια μαλλιά τῆς σκεπασμένης,
Τῆς Ταξειδιάρης Γενεαῖς, 'σὰν ν' ἀποχαιρετῆ,
Τῆς ἀσημένιας κλάρας τῆς 'σὰν ἄνθρωπος κινάει.
Εἰς τῆ Χρυσοσπηλιώτισσα, ἐκεῖ κοντὰ στὴ βρύσι,
Σε εἴτυχε τὸ βῆμα του κάνεις νὰ σταματήσῃ
Σ' ἕνα σπιτάκι ξύλινο χωρὶς ἕνα στολίδι
Ποῦ Γέροντας φουστενελάς 'ς ἕνα παλῆ στρωσίδι,
Μὲ σταυρωμένα γόνατα και ὡς ν' ἀναστενάξῃ,
Σιλάει γιὰ 'Αρματωλὸ ἢ φέρμελη ζομπλιάζει;
'Εκεῖ ὅπου 'σὰν ζωντανὴ τῆ Δόξα ἀντικρῶ
Δὲν κοντοστέκει 'Ελληνας κάνεις στοιχηματίζω.

Πόσαις φοραῖς ἐστάθηκα ἔς τὸ ξύλινο σπητάκι
 Κ' ἐστάλαξε ἔς τὰ χεῖλη μου τὸ δάκρυ μου φαρυάκι !
 Ἄπ' τὰ δικά μου δάκρυα ἡ Λεύκα θὰ ἐμαράθη,
 Γιατί ἐκ' ἡ Ἀράχωβα ὀλόλαμπρη ἐστάθη.
 Ἐκ' εἶδα τὸ Γεροκομιεῖο μπαρουτοκαπνισμένο
 Μὲ τῶν Κουμανιωταίων του τὰ γκόλφια στολισμένο,—
 Χίλιοι περνοῦν κάθε στιγμή ἐκεῖ φραγγοντυμμένοι,
 Ὅλοι μὲ φράγκικη καρδιά καὶ γλώσσα φραγκεμένη.
 Ἐνας ἔς τοὺς χίλιους ἂν ἰδῇ χωρὶς νὰ θέλῃ, ἂν λάχῃ,
 Τοῦ Λεβιδιῦ τὸ θώρακα, τ' ἀγνώριστο συλάχι,
 Θὰ θυμηθῇ τὰ ζόανα 'ποῦ βάνουν εἰς τ' ἀμάξι
 Ἡ Εὐκίς τοῦ πολιτισμοῦ γιὰ τοῦ συρμοῦ τὴν τάξι.
 Πέραν πλασμένη Γενεὰ ἔς τὰ ταπεινὰ νὰ γέρνῃς
 Καὶ τῆ φλοκάτα τοῦ Χελμοῦ γιὰ δόμινο νὰ πέρνῃς.
 Γιὰ τὰ «Κὰν-Κὰν» γιὰ τὰ Βωδβίλ βιάζοντ' αἱ Ἀθηναεῖ,
 Καὶ ποῦ στιγμήαι νὰ μάθουνε ἡ φέρμελη τί εἶναι !
 Ὅρνια 'ποῦ δίχως σκύβαλα Λαυριακὰ δὲν ζοῦνε,
 Τί θέλουν εἰς τὸ ξύλινο σπητάκι νὰ σταθοῦνε ;
 Χαρῆτε Γαλαζῆνιοι μου, Βενέτοι μου μεθάζτε....
 Ὅλο ἐμπρός, Σας βιαστικοί, καὶ πίσω μὴ κυττάτε....
 Τί θέλουν μ' ἕνα Γέροντα φουστανελά γυρμένο
 Σ' ἕνα συλάχι γιὰ λακὲ Ἐκνθίππης καμωμένο ;
 Καὶ τί πῶς εἴξευρε φωτιὰ ἔστων πόλεμο ν' ἀνάβῃ
 Καὶ τώρα σάβανα χρυσὰ τῆς λευτεριάς μας ράβει ;
 Ἐλληνογράφης !... ὄνειρο κουτὰ ἐξηγημένο...
 Φάντασμ' ἄπ' τὰ χαλάσματα τῆς Ἀκύρας μας βγαλμένο.
 Πιέρο' ἀπὸ Ἀγραφιώτικο τουρέκι πεταμένο,
 Πλάκα 'ποῦ ὁ πολιτισμὸς τ' ἀνάγλυφα τῆς σβένῃ.
 Πιερὰδι Μαραθωνικὸ, σπικασμένο καρυοφύλλι,
 Ἀρχαίας ἐρημοκλήσεια; χορταριασμένη στήλη...—
 Ἀφῆτε τὸ Βρυκόλακα ὅπου βρωμάει μπαρούτη,
 Καὶ εὐφρανθήτε ἔς τοῦ κειροῦ τὰ ζαχρένια πλούτη.
 Τάχα καὶ τί ἂν ἐφκίχεν αὐτὸς ἕνα παπάκι
 Τοῦ Λιάπη Ἀλάμπρου Βέϊκου κ' ἐνὸς θρακῆ Τομπάζη ;
 Τί τάχα πῶς ἐκέντησε τὸ ψαριανὸ ζουνάρι
 Πιῦ ἐστόλισε μιὰ πακαζλιὰ τῆ μίση τοῦ Κανάρη ;
 Τί τάχα κ' ἂν ἐχρῶσωτε μὲ τὸ δικό του χέρι
 Τὰ ἡγγόλφια 'ποῦ στολίσκανε τῆ λεβαντιὰ τοῦ Βέρη ;
 Καὶ τί ἂν ἔραψεν αὐτὸς γιὰ τὸν Καλαμογδάρτη
 Ὅσαν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα του τὸν ντουλαμά τοῦ Μάρτη ;
 Τί παρκαμύθια ἄνοστα, τί λόγια τοῦ ἀέρος !
 Ἐρωτικαῖς ἐνθύμησις 'ποῦ διηγεῖται ὁ γέρωσ.
 Ἐγέρωσαν καὶ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἐλευθερία

»Αὐτὴ λάμπουσα ὡς ἄστρον ἐμπροσθέν μου ἀνατέλλει !
 «Ναί, φῶς εἶναι ἡ ἀγάπη, φῶς πηγῆς ἐπουρανίου,
 »Καθαρὸς σπινθὴρ ἐκείνου τοῦ πυρὸς τοῦ αἰδίου,
 »Τοῦ ὁποῖου κοινωνοῦμεν μετ' ἀγγέλων τῶν αὐλων
 ἵδια νὰ μᾶς ἀπαλλάττῃ τῶν παθῶν τῶν χαμαζήλων.
 »Εἰς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦται ἡ ψυχὴ προσευχομένη,
 »Ἄλλ' ὁ ἔρωσ τὴν βιάζει εἰς τὴν γῆν νὰ καταβαίνει.
 «Ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Ὑψίστου εἶναι αἶσθημ' ἀναβλύζον,
 »Ἀπὸ λογισμῶν φιλαύτων τὴν καρδίαν καθαρίζον.
 »Ἄγλη τις κατερχομένη ἀπὸ τοῦ θεοῦ τῶν ὄλων,
 »Περιστεφόουσα μὲ κύκλον τὴν ψυχὴν ἀκτινοβόλον.
 »Ἡ ἀγάπη μου δὲν ἦτο ἀγνή τόσοσ καὶ τελεία
 »Ἴσως ἦτο μὲ τῶν ἄλλων τὴν ἀγάπην παρομοία
 »Νόμιζέ την ὅτι θέλεις, βάπτισέ την ἁμαρτίαν
 »Πλὴν τὴν Λεϊλὰν μὴ λέγε, ὦ μὴ λέγε ἄνοσιαν !
 »Ὅχι, ὄχι τῆς ζωῆς μου ἀστήρ ἦτο φωτοδόλος.
 »Ἀπεσβέσθη, φεῦ ! καὶ τώρα εἰς τὸ σκότος κείμει ὄλος.
 »Ὡ, ἄς ἐβλεπα τοῦ ἄστρου τὸ φῶς πάλιν τοῦ φιλάτου,
 »Κ' εἰς τὸν Ἄδην ἄς μ' ὠδήγει κ' εἰς βρασάνους τοῦ θανάτου.
 »Ὅστις ἐνδομύχως ἔχει πληγωμένην τὴν καρδίαν,
 »Ὡ, ἐκεῖνος δὲν φοβεῖται ἐξωθεν πληγὴν καμμίαν
 »Καὶ ὅποταν καταπίπτῃ ἀπὸ ὕψος παραδείσου,
 »Δὲν κυττάζει εἰς τί βάθος θ' ἀποθάνῃ τῆς ἀβύσσου !
 «Αὐτὴ εἶχεν ἀποθάνει, κ' ἐγὼ ἔζων, ἀλλ' ἐκείνη
 »Μὴ νομίσῃς ὅτι ἦτο ζωὴ πλέον ἀνθρωπίνῃ.
 »Ἐτρεφον ἐντὸς τοῦ στήθους ἕνα ὄφιν ἰοδόλον,
 »Ὅστις σφίγγων τὴν καρδίαν μ' ἐξηγρίωνε καθ' ὄλων.
 »Ἀδιάκριτος ὁ χρόνος,—μισητὴ ἡ οἰκουμένη,—
 »Καὶ τοῦ σύμπαντος ἡ κτίσις ἀηδίαν μ' ἐπροξένει.
 »Συνεπνίγοντο ἀθρόα εἰς τὸ σκότος τὸ ἐντὸς μου,
 »Ὅσα χρώματα τὸ πάλαι μ' ἔβελγον τοῦ ἔξω κόσμου.
 »Μεταξὺ νεκρῶν ἀσήμεων ἐνταφίασον τὸ σῶμα,
 »Ἄπλοῦν μόνον σταυρὸν στήσε ἐκεῖ ὅπου θὰ μὲ θάψῃς,
 »Ὅμως ἐμβλημα δὲν θέλω,—οὔτε ὄνομα νὰ γράψῃς,
 »Ὅστε ξένος νὰ μὴ μάθῃ τίνοσ εἶν' αὐτὸ τὸ μνημα,
 »Οὔτε πλάξ νὰ ἐμποδίξῃ τῶν προσκυνητῶν τὸ ἔθμα.»

ΗΛΙΑ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἔβλεπετε «μὲ φρούδι» ἀνασυρμένα,
 Μὲ σουφρωμένο μέτωπον, μὲ μάτια βουληγμένα ;
 Σωπάτε κ' εἶναι Ποιητῆς !...
 Μὲ τῆς πικρίας τὸ ραβδί τὰ σύμπαντα θὰ δειρῆ
 Γιανίσαρος τῶν Ποιητῶν, ἀρπάζει τὸ ΣΑΤΥΡΙ,
 Καὶ θὰ φανῆ ΣΑΤΥΡΙΣΤΗΣ !

Σατυριστῆς... Ὡς κερκυνὸν βαστᾷ τὸν κάλαμόν του,
 Τὰ βέλη του ἐβούτησε ἔς τὸν βραστερὸν θυμὸν του.
 Φαρέτραν ἔκρεμασε διπλῆν,
 Ἀπόλλων νυκτοπρόσωπος τεντώνει τὸ δοξάρι,
 Τὸν κόσμον ὅλον σύσσωμον ὁ Διάβολος θὰ πάρῃ
 Μὲ πρῶτον τίναγμά του... Πλὴν

Ἐσκάλωσεν ἡ εὐροια τῶν στίχων του· σταθῆτε
 Ἀκούτε τὸν Σατυριστὴν; ἀγανακτεῖ, λυπεῖται,
 Τὸν κάλαμον συχνοβουτᾷ·
 Ἐστὰ εἴκοσὶ του δάκτυλα τὰ μέτρα συλλαβίζει,
 Ἀλλάζει τὸ τετράδιον, τὸν ἴδρων του σκουπίζει,
 Τὸ καλαμάρι του πετᾷ.

Μὲ τὰς στυσμένας λέξεις του λουλούδια σχεδιάζει
 Τοῦ στίχου ἢ κατάληξις ὀλίγον δὲν ταιριάζει,
 Καὶ τὴν ζητεῖ ἔς τὰ λεξικά.
 Φυσᾷ, σφυρίζει, ξύνεται, ἀνάλατα τὰ κρίνει,
 Καὶ σβύνει, γράφει ἄτυχα, καὶ σβύνει, γράφει, σβύνει.
 ὦ! τί δεινὰ ποιητικά !

Πλὴν νὰ σοῦ τον... ἐμπνέεται, τὰ φρούδια διέτε κάτου·
 Ἐπῆρε δρόμο ὁ κάλαμος, γελοῦν τὰ βλέμματά του.
 Ἴδὲ, συνέλαβε, θαρρῶ.
 Ἐγγαστρομὲν ἡ Μοῦσά του ἔς τὸν σκάμνο πρὶν καθήσῃ
 Ὁ ἀποβαλθῆ παράκαιρα, καὶ μέλλει νὰ γεννήσῃ
 Τετραμηνίτικο μωρό.

Ἐγέννησε... ἀκροατὰς ζητεῖ νὰ τ' ἀναγνώσῃ·
 Θευγιὸ παιδιά ! τί στέκεσθε ; θὰ μᾶς καταπλακώσῃ·
 Ἄφες μας, ἄφες Ποιητῆ !
 Νὰ ζῆ τὸ νεογέννητο ! τ' αὐτιά μας μὴ πευράζῃς.
 Εἶν' εὐτυχῆς τὸ Ποίημα, καὶ νὰ μᾶς τὸ διαβάζῃς
 Εἶν' τιμωρία περιττή.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΕΚ ΤΗΣ «ΧΡΥΣΟΥΛΑΣ»*

Τὰ μάτια τῆς Χρυσούλας μου φωτιὰ εἶν' ἀναμμένη,
 Καὶ τὸ φιλί της τὸ γλυκὸ τὸν πόνο μου ἀνασκίνει.
 Μὲ βλέπει ἔπου τὰ μάτια μου ὅταν θωροῦν ἐκείνη
 Ἀστράπτουν... καὶ χαϊδευτικὰ ἄλλο φιλί μου δίνει.
 Τῆς λέγω—«Χρῦσω, τὰ φιλιά τὸν πόνο μου ἀλαφρύνουν
 Καὶ τῆ φτωχῇ μου τὴν καρδιά ἔς τὰ μεσουράνι' ἀσκάνουν.»
 Κ' ἐκείνη πάλι μὲ καὶ μὲ χίλια φιλιά μου δίνει
 Δροσάττα, ἐρωτογέννητα ἔπου σβαίνουν τὸ κζμίνι.
 «—Χρῦσω, μ' ἀρέσουν τὰ φιλιά, χωρὶς φιλί' ἀποθαίνω.»
 «—Ἐλα σιμά καὶ σὲ φιλῶ, ἔς τὰ χέρια μου σὲ δαίνω...»
 Πγαίνω κοντά της καὶ σφικτὰ μὲ δαίνει ἔς τὴν ἀγκάλα
 Καὶ μὲ φιλεῖ, μὲ νναρεῖ, νὰ μὲ κοιμήσῃ ψάλλει.
 «—Κοιμοῦ, κοιμήσου, γαλανέ, κ' ἰδέ με ἔς τ' ὄνειρό σου,
 Πῶς ἡ Χρυσούλα σου ἡ ξανθὴ σιμά ναι ἔς τὸ πλευρό σου.»
 «Εὐπνα καὶ πάλι γιὰ νὰ ἰδῆς τὴ Χρῦσω σου σιμά σου...
 Εὐπνα νὰ ἰδῆς τὰ χεῖλη της βαμμέν' ἀπ' τὰ φιλιά σου !

I. Δ. ΔΟΒΕΡΔΟΣ (Ζακύνθιος)

(*) Ὅρα «Τὰ τραγεῦδια τῆς Αὐγῆς» ἐν Λονδίῳ 1872.π

ΩΦΕΛΙΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Θέλτε κ' ἀνύπανδρες καὶ πανδρεμένες,
 Καλοὶ μου νέοι, νὰ σᾶς τιμοῦν,
 Κι' ὄλαις νὰ κύνουνε ἄσῃ βουρλισμένες
 Καὶ ἄσῃ θεοῦς των νὰ σᾶς ζητοῦν ;
 Ἐμὲ ν' ἀκούσσετε μὲ ἡσυχίαν,
 Νὰ ἴσθε Πασσάδες ἔς αὐταῖς ἐμπρός·

Πάντα σας νάχετε πολυλογία
Και δάσκαλός σας νάν' ο καιρός.

Είς ό,τι λέγουνε κι' άπεθυμοῦνε
Νά εἶσθε σύμφωνοι και σείς μ' αὐταῖς
Γελάτε πάντα σας όταν γελοῦνε,
Κι' ἄν κλάψουν, κλαίγετε γιατί' εἶν' τρελλαίς.

Νά ταις κυττάζετε 'σάν ξεχασμένοι,
Λές και λιγόνετε, με προσοχή
Πάντα νά δείχνετε έρωτευμένοι,
Πρόθυμοι κόκκοροι, και ταπεινοί.

Πάντα φορέματα κομψά φορεῖτε,
Νά ναι τῆς ὑπτερης μόδας καλά
Νά λαμορίζετε όσο ἔμπορεῖτε
Με τό καπέλο σας λίγο στραβά.

Κι' ἄν πεθυμήσουνε γι' ἀγάπης χάρε
Πίσω 'ς τῆ ράχη σας γιά ν' ἀναιθούν,
Γενῆτε γλήγορα γι' αὐταῖς γαιδάροι,
Στό πήδημά σας νά σᾶς πηδοῦν.

Τ' ὠραῖο βάρος τους παληκαρίσια
Γερά ἡ ράχη σας νά τό κρατῆ,
Περιφρονῆσετε και τὰ Παρίσια
Ἐμπρός 'ς τό τέτοιο τους θεῖο κορμί.

Τοῦ ποδογύριου τους νά 'σθε κουρέλια,
'Από τῆ μύτη σας νά σᾶς κρατοῦν,
Πάντοτε πρόθυμα 'ς αὐταῖς κοπέλια
Εἰς ό,τι θέλουνε κι' άπεθυμοῦν.

'Οχ! τί μάς ἔμελλε γιά ξαφνικό μας!
Με τὴν ἀνδρία μας τὴν κεφαλή,
Με τὰ μoustάκια μας, με τό σ' Εγώ μας
Μ' ὄλη τὴ δύναμι τῆ φυσική,

Ποῦ ὄλοι ἔχουμε κληρονομιά μας,
Κούκλαις γενόμεστε Πρωτοχρονιάς!
Ντοτόροι ξύλινοι, γιά δυστυχιά μας!
Κάθ' ἔρωμένης μας ὠμορφονειάς.

'Οχ! τρισανάθεμα 'ς τοὺς Ποιητάδες,
Ποῦ ταις ὑψώσανε 'ς τὸν Οὐρανόν,
Με τὰ τραγούδια τους οἱ χαρτανάδες,
Και ταις παρώμοιασαν με τό Θεό!!!

Κι' αὐταῖς τοὺς 'πίστεψαν πῶς εἶν' ἀγγέλοι,
Πῶς εἶναι Ἥλιοι, ἄστρα και ἄνθοι
Και τοὺς ἐπαίνους των ρουφοῦν σά μέλι
Και... και... ἡ γλώσσά μας ἄς βουδαθῆ.

18 Αὐγούστου 1887 Α. ΚΑΥΟΚΕΦΑΛΟΣ.

ΟΛΙΓΑ ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ Δ.Δα GILDA ANNINOY ΚΑΒΑΛΙΕΡΑΤΟΥ

Όταν σέ βλέπω χαρωπή
στον ἴσκιό καθισμένη
στά χαμοκλάδια τῆς πλαγιᾶς
μέσ τ' ἄγρια λουλούδια
και κάτουθε ν' ἀκούεται
ἡ βρύσι ἡ ξακουσμένη α)
κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ μοσχοβολιές
πουλιᾶ, δροσιές, τραγούδια,

με τῆ μακροῦ πλεξίδα σου
τῆ γαλαζοπλεγμένη
ποῦ κρέμεται στές πλάτες σου
ὡσάν χυτό χρυσάφι,
με τῆ μορφή τὴν ἀνθηρῆ
ποῦ λές ὅπως πλασμένη
εἶνε με κρίνους και μοσκιές
και ρόδο πῶς τὴν βάφει,

Ἐν μονῆ Ταφιῦ 10 Μαῦου 1887.

στο χέρι σου τ' ἀφρόπλαστο
νὰ γέρνης τό κεφάλι
και νά κυτᾶς τῆ θάλασσα
και τοῦ Ταφιῦ τὰ δάση,
λέω πῶς ὅποιος κι' ἄν σέ ἰδῆ
θα γελασθῆ, θα σφάλῃ,
ἄν πῆ πῶς ζῆ στά χρόνια μας
στήν τωρινῆ τὴν πλάσι.

Θά πῆ πῶς ζῆ στήν παλαιᾶ
πατρίδα μας Ἑλλάδα,
ποῦ κάθε βρύσι και βουνό
κρατοῦσανε κλεισμένη
μιά νύμφη ἡ θεότητα
μέσα στήν πρασινάδα...
Τέτοια ἐφάνης και σ' ἐμέ
Gilda μου, ἀγαπημένη.

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

α) Ἡ ἐν τῆ μονῆ τοῦ Ταφιῦ βρύσις περίφημος ἐν Κερκλληνίᾳ ἄνω τῆς
ὁποίας ἤρέσκετο νὰ κἀθηται ἡ πρὸς ἦν ἀφικροῦται τό στιχοῦργγημα γρα-
φέν ἐν Ταφιῦ κατὰ τὴν ἐκεῖ διατριβὴν μας τό ἔαρ τοῦ 1886.

ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

Φυσᾶ βορείας κινουµε
Μάννα, ἔχε γεία!
Γιὰ µὲ προσεύχου, ποῦμαι
Ἐς τὴν ξηνητεία.

Τὸ πλοῦτο ξεκινουσε
Νὰ πάη μακρὰ,
Κ' ἡ Νίνα μου ἐθρηνοῦσε
Πικρὰ, πικρὰ.

Νίνα, ἔσέ ξένα μέρη
Ὅταν χαθῶ,
Θάλλθῃ ἕνα περιστέρι
Ἐσέ λευκό.

Ἐς τὰ στήθη σου, πουλί μου,
Κλείσ'το, γιατί
Αὐτὸ θᾶν' ἡ ψυχὴ μου
Ἐσέ ζητῆ.

Τί καλὰ, τί καλὰ!
Ψάλλει ὁ ναύτης τρελλὰ
Ὅταν κύματα μαῦρα— ἡ αὔρα
Περᾶ σιωπηλά!

Νίνα, ἴσάν ἔλθω ἴπισω
Καὶ ἔς τὸ νησί
Τὴ μάνα μου φιλήσω
Κ' ἔσέ, χρυσῆ,

Θ' ἀφήσω τὸ καράβι
Κι' ὦρα καλή!
Ἢ πίκρα μου θὰ παύη
Μ' ἕνα φίλι.

(Κατὰ τὸ γαλλικόν)

Αὔριο γιορτὴ μας θᾶναι,
Νάρθη ὁ παπᾶς!—
Ἄργα ἡ στιγμαὶς περνᾶνε
Ἐάν ἀγαπᾶς.

Αὔριο τραπέζι γάμου
Θενὰ στρωθῆ·
Αὔριο μ' ἐμὲ ἡ γλυκειά μου
Θὰ παντρευθῆ.

Τί καλὰ, τί καλὰ!
Ψάλλει ὁ ναύτης τρελλὰ, κτλ.

Ἄχ! Νὰ μας ἴπισω πάλι,
Θεοῦ εὐχὴ!
Κ' ἡ μάνα ἔς τ' ἀκρογιάλι,
Μά... μοναχὴ!

Γιατί;... Ματιὰ μου ρίχνει
Θολή, θολή·
Λευκὸ σταυρὸ μου δείχνει
Καὶ δὲν μιλεῖ!

Δὲν ζῆς, γλυκὸ μου ταῖρι,
Δὲν ζῆς, χρυσῆ;
Ἄχ! Τ' ἄσπρο περιστέρι
Νίνα, ἔσουν σύ!...

—Αἶ, ναύτη! Ἐύπνα! Ἢ ἄλλη
Φθάνει φρουρά.
—Ἄχ! Ὅνειρα εἶδα πάλι
Λυπητερά.

Τί καλὰ, τί καλὰ! κτλ.

A. Σ. ΜΑΤΕΣΙΣ

ΕΓΩ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ

Ποτὲ σου δὲν αἰσθάνθηκαι, φτωχὴ ἐσὺ καρδιά μου;
Ποτὲ δὲν ἔνοιωσα παλμὸν στὰ στήθη μου καυμένη;
Ἐρπενες κρῦα στῆς γαράϊς καὶ κρῦα στὰ δεινά μου
Καὶ φαίνεται γεννήθηκαι καὶ μέσ' ἀποθαμμένη.

Νοέμβριος 1886

Ἡ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ Σ' ΕΜΕ

Πῶς δὲν αἰσθάνθηκα! γιὰ δὲ τόσα τραγούδια ψάλλω·
Ποσὰς κομψαὶς τραγούδησα καὶ εὐμορφαὶς κυρίαϊς!
Πόσας, καυμένες, σ' ἔκαμα νὰ γράψης ἀντιποίαϊς!
Καὶ λὲς πῶς δὲν αἰσθάνθηκα! Πέες μου τί θέλεις ἄλλο;

Αὐγουστος 1887

ΑΙΣΩΠΟΣ

ἘΣΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Γιατί συχνὰ ἔς τὸν ὕπνο μου σὲ βλέπω ἔς τ' ὄνειρό μου,
Γιατί, γλυκειά μητέρα;
Γιατί ὁ νοῦς μου σὲ ζητεῖ, σὲ θέλει ἔς τὸ πλευρό μου
Καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα;
Τὴ μοῖρᾶ μου τὴν ἄπονη, ποῦ μ' ἐρριξε ἔς τὰ ξένα
Πέες μου νὰ καταριέμαι,
Ἐποῦ χρόνια τόσα μὲ κρατεῖ μὲ στήθη πονεμένα
Μακρυὰ σου νὰ πλανιέμαι.
Καλὴ μου μάνα, ἄκουσε τὸν μακρυνὸ μου πόνον·
Δὲν θέλω νὰ θρηνηθῆς.
Ὅμως ἴσάν μάθης τοὺς καυμούς, τὰ δάκρυά μου μόνο,
Ὅ, δάκρυα θὰ χύσης!
Ναί, τὸ ψομί νῆς ξηνητείας, εἶνε πικρὸ, μανοῦλα,
Κι' ὁ ὕπνος θανατώνει,
Ἐποῦ χαρὰ δὲν κατοικεῖ ἔς τὴν ἔρημη καρδοῦλα,
Ὅπου τὴν δέρονουν πόνοι.
Αἶ, κι' ἂν γελάσω μὲς φορὰ, γέλοιο δὲν εἶν' ἐκεῖνο—
Γελοῦν οἱ πονεμένοι;

Γλυκειά χαρά 'νε και πικρή, 'μοιάζει πολύ τὸν θρήνο.
Κ' ὕστερα θρήνος μένει.

Μιά]μέρα 'σάν ἀρρώστησα και ρίχτηκα 'ς τὸ στρώμα,
Μὲ στόμα φλογισμένο,

«Λίγο νεράκι, ἐφώναζα (ἄχ, τὸ θυμοῦμαι ἀκόμα)
«Λίγο νερὸ 'ς τὸν ξένο!»

Λαύρα, φωτιὰ μου ἔκαιγε τὰ πονεμένα στήθη,
Και ὅμως ἡ φωνή μου

Ἀνὴρ σπλαγχνική καρδιά, κανεὶς δὲ συγκινήθη
Πῶς 'χάνετο ἡ ζωὴ μου.

Εἶδα τὸν θάνατο σιμά, και τὴν στιγμὴν ἐκείνη
'Ακόμη δὲν ἤξεύρω

Πῶς]μοναχὸς κατώρθωσα κ' ἐπήδησ' ἀπ' τὴν κλίνη.
'Λίγο νερὸ νὰ εὔρω.

Θυμοῦμαι μόνο πῶς ἐκεῖ, 'ς τὴ μαύρη παραζάλη
'Ἡ φωτεινὴ μορφή σου

'Επρόβαλε 'σάν ἄλλοτε, και 'σάν νὰ μοῦπε πάλι
«Τὴ μάνα σου λυπήσου!»

"Ἡμουν νεκρὸς κί' ἐθέριψα γιὰ ΣΕ, γλυκειά μανούλα
'Αχ, τὴν εὐχή σου δός μου,

Κί' ὅποιος 'ς τὸν κόσμο περπατᾷ μὲ τέτοιαν ἄγια εὐχοῦλα
Ποτέ του δὲν θὰ φοβηθῇ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου.

'Ἐν Σύρω 22]7]87 ΣΤΕΦ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΘΕΟΣ

'Ἡ εὐφυὴ λάμψις του,
Τὸ πᾶν διάνοιά του,
'Στὰ ἔμψυχά του πλάσματα
'Υπάρχει ἡ καρδιά του.

Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἤλιαι,
Αἱ χεῖρές του στοιχεῖα,
'Π Πρόνοιά του ἀμετρος
Τῶν ὄντων σωτηρία.

Τὸ φῶς παντοῦ εἶν' ὁ πέπλος του,
Στελίδια χρυσᾶ νέφη,
Μυστήριόν του ἡ ὑπαρξις
Καὶ ἀγγέλοι του τὰ βρέφη.

Αἱ φλόγες εἶν' τὰ χεῖλη του,
'Ἡ Αὐγὴ μειδιάμά του,
Πνοή του ἡ Αὔρα, οἱ Ζέφυροι,
Λατρεία ἡ χαρὰ του.

'Ἡ ἁρμονία τάξις του,
Κ' εἶν' ἡ ζωὴ ψυχὴ του,
'Ἡ πρόδος ὁ δρόμος του
Κ' ἡ Πλάσις ἡ μορφή του,

'Ἡ ἀστραπή τὸ βλέμμα του,
Και ἡ βροντὴ φωνὴ του,
Σεισμὸς του ἡ συναίσθησις
'Ἐνὸς Δικαιοκρίτου.

'Ο κύκλος του ἡ περίοδος
Σφαιροειδῶν σωμάτων,
Σκοπὸς του δὲ τὸ τέλειον
Θνητῶν και ἀθανάτων.

'Ο Οὐρανὸς ἀστρόπλεκτος
Τοῦ Θρόνου του τὸ στέμμα,
'Ο χρόνος ἡλικία του,
Τὸ ἄλυτόν του θέμα.

Αἴθρη ἡ παραδείσιος
Πλὴν ἄγνωστος μονὴ του,
Κ' ἡ ποίησις τὸ ἔλον του
'Ἡ τοῦ καλοῦ πηγὴ του.

Ναὸς του ἡ Συνείδησις,
'Ο ἄνθρωπος εἰκὼν του,
Πεπερασμένον, ἄπειρον
Εἶν' ἔργον ἐδικόν του,
'Ο θεοῦ 'Ἐρως !

Αὐγούστος 1887

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ Γ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

ΑΣΧΗΜΑΔΑ

Φεῦγα νὰ μὴ σὲ ἰδῶ
Φεῦγα ἀπομπρός μου,
'Ὡ μοῦτρο φοβερό,
Σκιάχτρο τοῦ κόσμου.
Ποιὰ μάνα ἦταν αὐτὴ,
Και ποῖος πατέρας
'Ποῦ σ' ἔκαμαν νὰ 'βγῆς
'Σὲ φῶς ἡμέρας ;
Τόσο πολὺ κακὸ,
Τόσο ψεγάδι,

Νὰ βραίσκεται ποτὲ
'Σ ἔλον τὸν ἄδη !
Νὰ εἶδε, ἢ θὰ ἰδῇ
Τέρας κἀνένα
'Ο ἥλιος πουθενά,
'Ὡσάν κί' ἐσένα !
'Ὅχι, γιατί μ' ὀργή
'Ἡ ἰδία ἡ φύσις
Τὸ καλοῦπί σου εὐθὺς
Τὸ ἔχει τσακίσει.

ΠΕΤΡΑ—ΚΑΡΑΙΑ

Λένε πῶς πέτρο' ἀντὶ καρδιάς ἔχει μέσα 'ς τὰ στήθεια
'Ἡ κέρη, π' ὅταν μιὰ ματιὰ μου ρίξῃ, μὲ τρελλαίνει.
Μὰ λέν' ἀκόμα—κ' εἶν' αὐτὸ πραγματικὴ ἀλήθεια—
Πῶς μὲ σταλαγματιαὶς νεροῦ κ' ἡ πέτρα βαθουλαίνει.
Τώρα μὲ τόσα δάκρυα 'ποῦ κάθε μέρα χύνω,
Ἀνὴρ θελα τὴν πέτρινη καρδιά της μαλακύνω ;

Δ. ΚΟΚΚΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΤΕΣΙΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῇ 13 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1794 ἐκ πατρὸς Δημητρίου καὶ μητρὸς Βεατρίκης Τερτσέτη, γυναικὸς εὐπαιδευτοῦ, ἀδελφῆς τοῦ πατρὸς τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Τερτσέτη. Ὁ οἶκος Μάτεσι εἶνε ἀρχαῖος καὶ εὐπλοῦς. Καταλεχθεὶς δὲ μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν Ζακύνθου, τῇ 19 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1897, ὑπηρετήσεν ἰδίως ἐπὶ Ἐνετοκρατίας τὴν πατρίδα τιμῶς εἰς παντοίας ἐξεχούσας θέσεις.

Τὰς σπουδὰς αὐτοῦ διήνησε μόνον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι παρὰ τοῖς διδασκάλοις τῶν χρόνων ἐκείνων. Τὰς ξένας γλώσσας ἔμαθε παρὰ τῶν παρεπιδημούντων ἱκανῶν ἰταλῶν ἰσρέων Σ. Ρώση καὶ Α. Παλυεδέσκη. Τὰ δὲ φυσικομαθηματικά παρὰ τοῦ κόμητος Παύλου Μερκάτη, Ζακύνθου, ὅστις ἐκ ζήλου κινούμενος πρὸς μόρφωσιν τῆς νεολαίας ἐδίδασκε δωρεάν κατ' οἶκον καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον. Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἔδειξε φιλομαθίαν καὶ φιλοπονίαν. Νέος ἔτι, ἀνευδότης εἰργάσατο ὅπως τακτοποιήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δημαρχικῶν συμβουλίων, βοηθῶν τὸν πατέρα αὐτοῦ, διατελέσαντα δημαρχικὸν σύμβουλον ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας. Κατόπιν δὲ ὁ ἴδιος ἐχρημάτισε δημοτικὸς σύμβουλος. Κατὰ τὸ σύστημα τῶν χρόνων ἐκείνων, καθ' ὃ τὴν δημαρχικὴν ἀρχὴν καὶ τὰ δημαρχικὰ χρέη ἀπετέλουν καὶ διενέμοντο πέντε δημοτικοὶ ἄρχοντες, προεδρεύοντος τοῦ Ἐπαρχοῦ, ὁ Μάτεσις ἦτο ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐνήργησε δὲ καὶ ἐπεβάλλετο εἰς τὴν διευθέτησιν καὶ διατάξιν τῶν τότε ἀτάκτως καὶ ἐκρήμως διακειμένων ἐκκλησιαστικῶν τῆς Ζακύνθου, καὶ ἐκάνονισε τὰ τῶν ἐπιτροπειῶν καὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων μετὰ ζήλου ἅμα δὲ καὶ συνέσεως, ὥστε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔτι εὐφύμω; προσφέρεται. Καθ' ὃν χρόνον ἔτυχε δημορχῶν ἐξεργάγη ἐνταῦθα στάσις τοῦ ὄχλου κατὰ τινων, οὓς ὑπώπτευσαν ὡς ἐνεργοῦντας προσηλυτισμὸν εἰς τὴν τῶν διαμαρτυρομένων θρησκείαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ κληρικοὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Μανιωδῶς ὁ ὄχλος ἐπολιόρησε τὰς οἰκίας αὐτῶν ζητῶν νὰ κακοποιήσῃ αὐτούς. Ὁ ἄγγλος διοικητὴς ἦτο εἰς ἀμυχανίαν, μὴ δυνάμενος ἄλλως τε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, καθόσον προὔκειτο περὶ ἀντικειμένου δογματικοῦ, εἰς ὃ ἦκιστα ἀνεμιγνύετο ἡ Προστασία. Κατέφυγε λοιπὸν εἰς τὴν σύνεσιν καὶ δραστηριότητα τοῦ Μάτεσι, ὅστις κατόρθωσε νὰ κατασιγάσῃ τὴν ἀκάθεκτον ὀρμὴν ἀσκέπτου ὄχλου, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ καταναγκαστικὰ μέσα, ἀλλὰ διὰ τῆς πειθοῦς τοῦ λόγου. Ἀλολούθως δὲ προσέβη ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ τε Ἀρχιερέως καὶ Ἀγγλοῦ τοποτηρητοῦ εἰς ἐπιεικῆ μέτρα, ὅπως ματαιωθῇ ἡ τοῦ προσηλυτισμοῦ ἐνέργεια. Κατὰ τὴν δευτέραν βουλευτικὴν περίοδον, μετὰ τὰς δοθείσας ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Προστασίας μεταρρυθμίσεις, ἐπικειμένων τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, καθ' ἃς συνέτρεχον ὡς ὑποψήφιοι καὶ οἱ ριζοσπάσται, ὁ Ἀρμοστής ἀπήτησεν ἵνα διατάξῃ ὁ ἔπαρχος τοὺς ὑπαλλήλους τῆς κυβερνήσεως νὰ μὴ ψηφίσωσι τοὺς ριζοσπάστας. Ὁ ἔπαρχος συγκα-

λέσας τοὺς δημοτικούς Συμβούλους, ἐπέβαλεν αὐτοῖς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς διαταγῆς τοῦ Ἀρμοστοῦ. Ἄλλ' ὁ Μάτεσις εὐτόλμως ἀπέκρουσε τὴν ἐπιβολὴν, εἰπὼν ὅτι ἂν παραστῇ εἰς τὸ οἰκεῖον τρίμα τῆς ψηφοφορίας καὶ ἴδῃ τινὰ τῶν ὑπαλλήλων πράττοντα παρανομίαν θὰ διατάξῃ τὴν φυλάκισίν του, ἐφαρμόζων ρητὴν ἀθροῦν τοῦ περὶ ἐκλογῶν νόμου. Τὴν ἐντιμὸν ταύτην ἀπόκρισιν ἀκούσας ὁ ἔπαρχος ἀπήλλαξεν αὐτὸν τῆς ὑπηρεσίας ἐκείνης. Ἐξελέγη ἔπαρχος τοῦ ὀφανοτροφείου καὶ ἀκολούθως διορίσθη μέλος τῆς ἐλεγκτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ νὰ γίνῃ ἐξελεγκτὴς εἰς τὸ Ἐνεχυροδανειστήριον ὅπερ εἶχε κλαπῆ ὑπὸ τινων διαχειριστῶν του. Μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν διορίσθη λογιστὴς, διεξαγαγὼν μετ' ἀκριβείας παραδειγματικῆς, ἐφ' ὅσον εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐνέκειτο, τὴν διαχείρισιν. Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰργάσατο ἐντίμως, βλέπων τὸ μὲν, ὅτι ἡ ἐργασία του καὶ ἡ ἀκρα αὐτοῦ ἀκρίβεια καὶ τιμιότης θὰ ἦσαν μάταιαι, τὸ δὲ ὅτι ἐνῶ εἰς ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὁ διακεκριμένος δικηγόρος Σπυρίδων, (1) ἀποκατασταθεὶς ἐν Ἐρμουπόλει τῆς νήσου Σύρου ἐπεθύμει τὴν συγκέντρωσιν τῆς οἰκογενείας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τοῦ Ἁγίου Πελάγους, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πάτριον ἔδαφος, τῷ 1874, καὶ, τῷ 1875, Φεβρουαρίου 15, μετέστη εἰς κρείττονα ζῶν ὑπὸ κεραυνοδόλου ἀποπληξίας προσβληθεὶς. Οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ, ὑπακούοντες εἰς τὰς τελευταίας διατάξεις αὐτοῦ ἐν ἐπιστολῇ γεγραμμένη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐν Σύρῳ μεταβάσεώς του, ἐν ἣ παρεκάλει αὐτοὺς νὰ μεταφέρωσι τὰ λείψανά του ἐν τῷ οἰκογενειακῷ αὐτῶν τάφῳ καὶ παρὰ τὰ ὅσα τῆς παρ' αὐτοῦ λατρευομένης συζύγου Κιάρρας Βούτου, μετέφεραν αὐτὰ κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1879 ἐν Ζακύνθῳ.

Παιδιᾶς χάριν ἐστιχοῦργισε σατύρας, ὅπως ἀπαγγεῖλῃ αὐτὰς εἰς τὰς συναναστροφὰς αἱ σατύραι αὐταὶ μόνον πιστὰ εἰκονίζουσι τὰ σατυριζόμενα πρόσωπα. Μετέφρασεν ἑλληνιστὶ ποιήσεις τοῦ Μεταστασίου, Πετράρχου, Πινδερόντου, Βοκκακίου, Πιινότη, Γόλδσμυθ, Γκαίτου, Ὁβιδίου, Ἀνακρέοντος καὶ Σαπφούς, τὸ ἐλεγεῖον τοῦ Γρεῖ καὶ τοὺς Τάφους τοῦ Φωσκόλου, καθὼς καὶ τὰ ἰταλικά τοῦ Σολωμοῦ.

Πρωτοτύπους ἔγραψε πολλοὺς στίχους, ἐν οἷς ἂν κοινὴ εἶνε ἡ φαντασία καὶ ἄτεχνος ἐνίοτε ὁ στίχος, διακρίνονται ὅμως διὰ τὸ πάθος καὶ αἴσθημα οὐχὶ

1) Υἱὸς τοῦ ἀξιολύτου τούτου δικηγόρου εἶνε ὁ φιλομαθὴς εἰκοσαετής νέος Ἀντώνιος Μάτεσις, φοιτητὴς τῆς νομικῆς, ὅστις, μιμούμενος τὸν πάππον του δεικνύει ὅτι ζῆλον ἔχει οὐχὶ μικρὸν εἰς τὰ γράμματα. Εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν εἶνε ἤδη γνωστὸς διὰ τῶν δημοσιευομένων ποιήσεων εἰς Ἡμερολόγια, Περιουδικὰ καὶ ἐφημερίδας, εἰς ἃς φαίνεται ὅτι δὲν σερεῖται φαντασίας καὶ καλαισθησίας, καὶ ὅτι διὰ τῆς μελέτης θὰ φανῇ χρήσιμος καὶ εἰς τὰ πάτρια γράμματα.

προσποιούμενον. (2) Γο τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ Waller, ὅτι οἱ ποιηταὶ μᾶλλον εἶνε εὐτυχέστεροι εἰς τὰς προσποιήσεις ἢ εἰς τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἐφαρμόζε-
ται εἰς τὸν Μάτεσι, ὅστις ἀείποτε εἶχε εἰς τὴν καρδίαν ὅ,τι καὶ εἰς
τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Τὸ ἰδανικὸν αὐτοῦ ἦτο ἡ ὀρθοκεία, ἡ πατρις, ἡ δικαιο-
σύνη, ἡ ἀνθρωπότης καὶ πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτο ἴδιον τῶν ἀλόγων. Ὅσακις ἐ-
λάμβανεν ἀνά χεῖρας τὴν ἀσθενῆ αὐτοῦ λύραν δὲν εὗρισκεν ἐναντιότη-
τα εἰς τὸ ἰδανικὸν του.

Τὸ καλλίτερον τοῦ Μάτεσι ἔργον εἶνε ὁ Β α σ ι λ ι κ ὸ ς, δρᾶμα ἱστο-
ρικὸν εἰς πέντε πράξεις, δι' οὗ ἀπεικονίζονται ἐν ἱστορικῇ ἀκρίβειᾳ ὁ χα-
ρακτήρ καὶ τὰ ἔθη τῆς Ζακύνθου ἐπὶ Ἐπιστοκρατίας. Τὸ ἔργον τοῦτο
ἔμα τῆ ἐμφανίσει ἐπὶ τινῶν ἰδίως ξένων λογίων, ἕνεκα τοῦ ἀπα-
ραιτήτου προσόντος παντὸς ἀληθοῦς καλλιτεχνήματος, ὅπερ παρέχει,
τῆς τοπικῆς χροιάς. Ὁ Μάτεσις εἶχε πείραν τῶν γεγονότων, ἐμελέτησε
κατὰ βάθος τὴν κοινωνίαν τῆς γενεαίρας πατρίδος καὶ ἠδυνήθη
οὕτω καλῶς νὰ ἀπεικάσῃ. Οἱ νομίζοντες ὅτι ἡ τέχνη εἶνε ἡ μόνη τέχνη καὶ
ἡ ἐπιστήμη ἡ μόνη ἐπιστήμη, δηλαδὴ ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν εἶνε πάντῃ ἀ-
νεξάρτητος τῆς πείρας, ἀπατῶνται, καθότι διὰ τῆς πείρας ἐμμέσως μορ-
φοῦνται τις χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνηται. Οἱ ἀποσπώμενοι τῆς πείρας καθί-
στανται ἀείποτε μυστικολόγοι.

Ὁ Μάτεσις παρίστησι τὰ πρόσωπα οὐχὶ οἷα ἔδει νὰ ἦνε ἀλλ' οἷα ἦσαν ὅλα
τὰ πρόσωπα τοῦ Β α σ ι λ ι κ ο ῦ εἶνε αὐτόχρονα ἐνσεσαρκωμένοι Ζακύνθιοι
τῶν χρόνων ἐκείνων. Τὸ δρᾶμα ἐγράφη τὸ 1829—1830, ὑποτίθεται
δὲ ὅτι ἔλαβεν ἡ σκηνὴ χώραν κατὰ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1712
ὅτε ἡ ἀριστοκρατία εἶχεν ἔτι ἐνταῦθα ὑπόληψιν. Ὁ Μάτεσις, καίτοι ἀ-
ριστοκράτης, ἐπιτίθεται κατὰ τῶν βιαιῶν μέσων τῶν μοχθηρῶν τῆς πατρί-
δος του εὐγενῶν, ἐπιθυμῶν ὅμως τὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ, διὰ τοῦ ἀληθοῦς εὐ-
γενικοῦ στοιχείου. Ἠγάπα τὴν πρόοδον καὶ αὐτοῦ τοῦ πλέον ποτα-
ποῦ. Ἦτο τύπος εὐγενείας, καθὸ ἐνάρετος. Ὁ ποιητὴς τῶν νέων χρό-
νων λέγει: «Dove è virtù è sempre nobiltà, a quel modo che
dove sono stelle v'è sempre cielo, e come poi dovunque è cielo
non vi sono sempre stelle, così dovunque è nobiltà non v'ha sempre vir-
tù.» Τὸ ἐπαρχικὸν τοῦτο κάτοπτρόν του τοσαύτην ἔχον ἱστορικὴν

2) Μεταξὺ τῶν ποιήσεων τοῦ Μάτεσι εἶνε καὶ ἡ εἰς τὸ Ρ ὀ δ ο ν, ἧς ἡ
ἀρχὴ εἶνε

Δροσερὸ ρόδο, ποῦ ὠραῖα θ' ἀνοιξής,
ἧτις εὐρίσκειται καὶ ἐν σελ. 531 τοῦ «Ποιητικοῦ Ἀνθῶνος.» Ἡ ποίησις
αὕτη τυποῦται εἰς πλείστας Ἀνθολογίας ὡς ἔργον τοῦ Ἰωάννου Ζημ-
πελίου. Λυπηρὸν εἶνε νὰ δημοσιεύωνται ὁσημέραι ποιητικαὶ Ἀνθο-
λογίαι, χάριν ἀπλῆς κερδοσκοπίας, καὶ ἐξ ἀγνοίας ν' ἀποδίδωσιν οἱ ἐκ-
δόται τὰ ἔργα τοῦ ἐνὸς ποιητοῦ εἰς ἄλλον, καὶ ποιηματικά τινα νὰ
δημοσιεύωσιν ὅλας παρκαρμωμένα καὶ κατεστραμμένα.

ἢ ὠφέλειαν διὸ συνιστῶμεν εἰς πάντα Ἕλληνα τὴν ἀνάγνωσιν. Ὁ
πρῶτος χαρακτήρ εἶνε ὁ φιλόνεικος καὶ εἰς δὲν ὁ δεῦτερος
ἐχνογράφος τῆς ἀνθρωπότητος, λέγει: «Εἶχα ἤδη κλεισμένην τὴν
συλλογὴν μου τῶν χαραχτήρων, ὅταν ἶδα ποῦ μία Κυρία συγγρά-
φισα εἰς τὸ Παρίσι, με λέει batailleur. Ἴδου ὁ τίτλος ἐνὸς
ἠχαρακτήρος, εἶπα με τὸν νοῦμου. Ἄς ἐμβῶ μέσα μου νὰ ἐξε-
κτάσω... Τὸ 1836, τὸ σμῆνος τῶν ἐρηκῶν δὲν με ἐνοχλοῦσε βί-
ηθαι, κ' ἐγὼ τοὺς ἐβάλα ἕναν δαυλὸν ἀναμμένον (τὰ Μυστ. τῆς Καρ.)
μέσα στὰ φωνήα τους! Ἡ σφήκες-παπάδες καὶ παπαδαθρῶποι,
ἠφυσικῶ τῶ λόγῳ, ἔπεσαν, τότε σύγνερο ἀπάνουμου- καὶ μ' ἐ-
πρωῶχανε ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, φιλοτιμούμενοι ποῖος νὰ κάμῃ τὸ
ἠπερισσότερον. Ἀκολούθως διηγεῖται τὰς κυριώτερας καταδρομὰς του
καὶ τὰς ἀρρενωπὰς υπερασπίσεις ἔπειτα δὲ λέγει: «Τώρα ἕνας ἀπαθὴς
ἠκαὶ κρούου χαραχτήρος ἀνθρώπος, ἤθελε ἀφήσει τὰς σφηκοφωλῆς ἠ-
ἠσυχες τούς λαοπλάνους ἐλευθέρους νὰ κάνουνε τὴ δουλειά τους
ἠἤθελε ἀπέχει ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τῶν νεοπλούτων χυδαίων- εἰ ὁ
ἠποῖοι, καὶ καταβαλλόμενοι, καταβιάζουσι τὸν εὐπρεπῆ ἀντίπαλον...
ἠ Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἀπέφυγα ποτὲ μία διένεξη. Ἡ Κυρία Lambert
ἠέχει δίκη μου. Ὁ χαραχτήρας τοῦ φιλόνεικου εἶνε ὁ χαραχτήρας
μου. Καὶ τότε βάνω ἐδῶ στὴν ἀρχὴ τῶν χαραχτήρων μου, σὺν
ἐκείνου, ὁποῦ στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου του βάνουν τὴν εἰκόνα τους.»

Οἱ ὠραῖοι Χ α ρ α χ τ ῆ ρ ε ς θὰ εἶνε πηγὴ, ἀρ τῆς ὁ μετα-
γενέστερος ἀσφαλῶς θὰ ἀντλήσῃ πληροφορίας διὰ τὴν σύγχρονον
κοινωνικὴν ἠμῶν κατάστασιν. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ ἀνθρώπος τοῦ
Λασκαράτου δὲν εἶνε πάντων τῶν χρόνων καὶ τόπων ὡς ὁ τοῦ Mon-
taigne ἠ τοῦλάχιστον τοῦ Ροσερουκόλ, ὁ ἀνθρώπος που εἶνε σύγ-
χρονος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς ὁ τοῦ Λα-Βυέρ εἶνε τοῦ αἰῶνος τοῦ
Λουδοβίκου ΙΔ'. εἶνε ἠμεροῦς καὶ ἐκτετατοῦς ὡς ὁ Νιχτς-ἠνοῦς

Κατὰ καιροὺς πολλὰς ὠραίας ποιήσεις, ἰδίως σατυρικὰς, ἐδημο-
σίευσε. Τῷ 1872 εἶδε τὸ φῶς ἡ πολυτίμος συλλογὴ τιτλοφορημένη «Στι-
χουργήματα διάφορα», ἐκδοθεῖσα ἐπιμελείᾳ καὶ ἐνεργείᾳ φιλομού-
σων τινῶν νέων, ἐν Κεφαλληνίᾳ—ὡς τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἔργα—ἀπερ-
ἀφιερῶνται τῷ φιλοπάτριδι ποιητῇ, καὶ λογογράφῳ Γεωργίῳ Περ-
τάτῃ. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ διακρίνονται τὰ ποιήματα Ὁ
Π ν ι χ τ η ς καὶ ἀκολούθως τὸ Λ η ξ ο ῦ ρ ι ἠ καὶ ἡ Β ἄ ρ κ α
Κ α ν ο ν ι ἔ ρ α ἠ ἡ ἐλευθερία κεφαλονίτικα, ἔχουσα ἱστορι-
κὴν ἀξίαν. Ἐπίσης ἄλλα μικρότερα ποιηματικά εἶνε μετὰ εὐφυί-
ας, ἀττικῶ ἀλατος καὶ σαρκασμοῦ. Οἱ μῦθοι του δὲν εἶνε κα-
κοί. Εὐφρέστατος εἶνε ὁ Κ α υ γ ἄ ς μεταξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς συλλογῆς ταύτης, ἐδημοσίευσε κατὰ
καιροὺς καὶ ἄλλα σατυρικὰς ποιήσεις, εἰς αἷς δυστυχῶς, πολὺ ἐ-
νίοτε πικρῶς καταφέρεται ἐναντίον ἀντικειμένων, ἄτινα φερουσιν αὐτῷ
ζημίαν μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν. Ὁ Λασκαράτος εἶνε μέγας γελαστής.

Γελά πάντοτε καὶ δι' αὐτὰ, ἔτινα εἰς τινὰς εἶνε ἱερὰ καὶ ἄξια θαυμασμοῦ. Γνωστὸν εἶνε τὸ τοῦ ἡγεμόνος τῶν γελαστῶν τῆς ἀρχαιότητος αὐτοῦ οὐ τὸ θαυμάζει, ἄλλοις ἐστὶ γέλω·» Ὁ Ὁρατίος

Ridiculum acri
Fortius hiet melius magnas plerumque secat res

καὶ ὁ Ραβίλαι
Micula est de ris que de larmes escripte
Pour ce que rire est le propre de l'homme.

Ὁ παρελθὼν αἰὼν ἐγέλα μετὰ τοῦ σαρκασμοῦ τοῦ Βολταίρου· ὁ αἰὼν μας γελᾷ μετὰ τοῦ ἵσαρκασμοῦ τοῦ Βύρωνος, τοῦ Ἄινα καὶ τοῦ Λασκαράτου. Ὁ γέλως οὗτος βεβαιῶς δὲν μᾶς κάμνει εὐτυχής· δὲν εἶνε ἀθῶος. Εὐχαριστεῖται ὁ ἀναγινώσκων τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀλλ' ἡ καρδία καταθλιβεται, ὁ ἐνθουσιασμός χάνεται καὶ, ἐνίοτε, μετὰ τὸν γέλωτα, γίνεται τις μισάνθρωπος.

Αἱ σκεπτικαὶ μελέται τῆς τολμηρᾶς συγχρόνου φιλοσοφίας καὶ αἱ ἀσπλαγχνοὶ ἀναλύσεις τοῦ Εὐαγγελίου, γερμανῶν ἰδίως, ἐπέδρασαν κάπως ἐπὶ τοῦ Λασκαράτου, καὶ οὕτω τὴν ἀνεξάντλητον εὐφυίαν του καὶ τὸ παραδειγματικὸν θάρρος, ἀφιέρωσεν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, πρὸς καταπολέμῃσιν ἔχει μόνον τῶν καταχρήσεων, ἀλλὰ, δυστυχῶς, καὶ κατὰ δογματῶν τιῶν καὶ παραδόσεων, τὰς ὁποίας οὔτε ἡ ἀνατολική, οὔτε ἡ δυτικὴ ἐκκλησίαι δύνανται νὰ ἀποσκορακίσῃ.

Ὡς συγγραφεὺς ὁ Λασκαράτος εἶνε εὐκολος, σαφές, ὑψος ἔχει ἀπλοῦν, γλῶσσαν ρέουσαν, ἀλλ' ἡ δημοτικὴ του ἐνίοτε ἐπιχωριάζει. Ἡ γλῶσσα ἐν τῷ πεζῷ καὶ ἐμμέτρῳ λόγῳ εἶνε ἡ αὐτὴ, ἱκαλῶς πράττει.

Ἀνέκδοτα τοῦ Λασκαράτου ἔργα εἶνε—Συλλογὴ Ἑθίμων καὶ Δοξασιῶν—Τέχνη τοῦ Δημηγορεῖν καὶ Συγγραφεῖν—Τὰ Μυστήρια ἀναθεωρημένα τὸ 1882 1883 καὶ σημειώσεις τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς των—Δοκίμιον Ποιητικῆς καὶ Στιχογραφικῆς, ἀναθεωρημένη—Cenni biografici—Ἐτι δὲ νέα συλλογὴ ποιήσεων. Εἰς τὸν Σῦλλον ὁ Βύρων τῶν Ἀθηνῶν ἰχάριος τῷ 1884 Συλλογὴν γνωρικῶν του. Δι' ἐλπίδος δ' ἔχομεν, νὰ ἰδῶσι τὸ φῶς τάχιστα τὰ κείμενα ἔργα τοῦ πολυτίμου τούτου συγγραφέως.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Σελ. 513 ἀντὶ φυλ. ΣΤ. γράφει Ζ'.

» 529 » » Ζ'. » Η'.

» 545 » » Η'. » Θ'.

» 530 στροφ. 11 στίχ. 15 ἀντὶ παρὰ γράφει σπαρτά.

Τυπογ. αὐ ΦΩΣΚΟΛΟΣ»